

Vis A Vis

MEDEDELINGEN VAN DE STICHTING FAMILIE VIS VAN ZAANDIJK

*De oliemolens Het Vette Schaap rechts en
De Koperslager links, aan het dijke van Zaandijk
naar Wormerveer.*

HET VETTE SCHAAP

47

In dit nummer:

- 398 Het Vette Schaap
- 400 Zaansch Bord
- 401 Annie Vis – Honig (1906 - 2006)
- 401 Vught
- 402 Foto achterkleinkinderen Hajo Vis Jz.
- 403 Piet Vis erevoorzitter
- 404 Piet Vis (1922 - 2006)
- 405 Mutaties Stichting Familie Vis van Zaandijk

Van de meer dan duizend industriemolens die vanaf 1600 in de Zaanstreek hebben gestaan zijn er nu aan de Zaan nog maar elf overgebleven. De meeste windmolens zijn in de loop van de tijd gesloopt of door brand verloren gegaan. Een aantal werd afgebroken en overgebracht naar andere plaatsen in het gehele land, meestal herbouwd als korenmolen. Men schat dat dat zo'n 125 molens geweest moeten zijn. Hiervan worden er 94 besproken in het boek "Ontheemde Zaanse Molen" van Arian M.H. Smit, dat in 2005 is uitgegeven door de Stichting Uitgeverij Noord-Holland te Wormer in samenwerking met de vereniging "De Zaanse Molen". In praktisch alle Nederlandse provincies zijn oorspronkelijk Zaanse molens te vinden en ook zelfs in Duitsland. We weten dat de Zaanstreek een ideaal gebied voor windmolens was. Het was er vlak en zeer waterrijk. De meeste molens waren aan goed vaarwater gelegen, waardoor de aanvoer van grond-

In nummer 133 (december 2005) van De Windbrief, een uitgave van de vereniging De Zaanse Molen, stond een foto van de fabriek van Kan met rechts daarvan de molen De Koperslager. De foto is genomen vanaf de Zaan, waar toen een ijsbaan was afgezet. Het zal in 1929 geweest zijn. Ik weet dat de Zaan in dat jaar bevroren was en ik ben met mijn vader naar schaatswedstrijden op de Zaan wezen kijken. In 1932 is de fabriek uitgebrand. De Koperslager is in 1964 verbrand.

stoffen en de afvoer van eindproducten goed kon gebeuren.

In het boek wijst Smit erop dat de Zaanse ondernemers in het begin meestal geen kapitaalcrachtige ondernemers waren. Zij losten dat vooral op door bij het oprichten van een molen als groep deel te nemen in het startkapitaal. Er werd dan een rederij opgericht en de deelnemers (participanten) deelden overeenkomstig de grootte van de deelname (part) in de winst. Zo kon de Zaanstreek uitgroeien tot het belangrijkste industriegebied van Nederland. De opkomst van de stoommachine is funest geweest voor de oliemolens en we mogen blij zijn dat de in 1925 opgerichte vereniging “De Zaanse Molen” er een aantal voor de Zaanstreek heeft weten te behouden.

Van de vele oliemolens die door Arian Smit worden behandeld, voel ik mij het meest aange trokken tot de oliemolen Het Vette Schaap. Want die molen heeft gestaan op een plaats waar ik, toen ik een jaar of negen was, dagelijks langs kwam om naar het Zaanse zwembad te gaan, dat aan het dijkje naar Wormerveer in de Zaan was gelegen. Wij woonden destijds in de Park-

straat en het was iedere dag voor schooltijd een aardige tippel.

Op de plaats waar Het Vette Schaap heeft gestaan, stond toen de fabriek van Kan en verderop, vlakbij het zwembad, stond de oliemolen De Koperslager, waarvan ik mij het “getok” nog goed kan herinneren. De Koperslager is helaas afgebrand, een lot dat veel oliemolens heeft getroffen.

Omstreeks 1635 waren de eigenaren van Het Vette Schaap twee van de vijf zonen van Pieter Jansz. Van der Ley. Het geslacht Van der Ley is van grote betekenis geweest voor de industriële ontwikkeling van de Zaanstreek, in het bijzonder voor Zaanse. De molen werd als rederij geëxploiteerd, waarin tot aan de 19e eeuw nakomelingen of verwanten van de familie Van der Ley participanten waren.

Van deze familie is ons vooral Aris van der Ley bekend (1707 – 1800) die getrouwd was met Grietje Vis Gerrits (1705 – 1781). Onder BIXa zijn zij in onze familiekroniek “Vis A Saandijk” te vinden. Onze stamhouder Jacob Vis (1784 – 1828) is één van zijn erfgenamen geweest.

Tussen 1795 en 1805 stond Het Vette Schaap op

naam van Claas Adriaansz. Honigh en van 1805 tot 1812 op naam van zijn broer Cornelis Adriaansz. Honigh die in 1812 de molen en het pakhuis “t Schaap” met de losse goederen voor totaal 8400 Franse francs (4000 gulden) verkocht aan Claas Gerritsz. Honig. Het Vette Schaap bleef daarna honderd jaar lang, tot aan het einde van zijn Zaanse bestaan in het bezit van generaties Honig. Cornelis Claasz Honig zette de olieslagerijactiviteiten onder de firmanaam Claas Honig en Zoon voort. Hij breidde zijn molenbezit uit met nog eens vijf oliemolens en was in die tijd de grootste oliefabrikateur van Nederland. In de jaren 1828 en 1829 werd Het Vette Schaap drastisch onderhanden genomen. Cornelis Claasz. Honig was van 1815 tot zijn overlijden in 1845 president van het Olieslagerscontract. Zijn zoon Cornelis Cornelisz. Honig ging onder eigen naam door met tien molens, waaronder Het Vette Schaap, dat toen op 5500 gulden werd gewaardeerd. In 1852 begon Prins in Wormerveer de eerste stoomoliefabriek. Daarin had Cornelis Honig weinig vertrouwen. In 1894 heeft de molen Het Vette Schaap nog mooi gestaan bij het 400-jarig bestaan van Zandijk. In 1911 is de molen afgebroken en in Wijdenes weer als korenmolen opgebrouwd, met als naam De Stofmolen. Dat was de naam van een molen die daar voordien heeft gestaan. Smit besluit het verhaal van deze molen met de opmerking dat de markante molen in het Westfriese landschap een zeer fraaie dominante positie inneemt.

Piet Vis

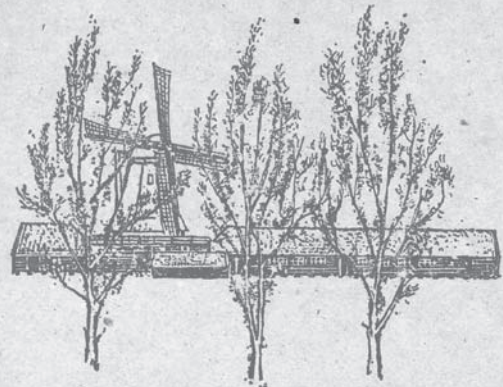
ZAANSCH BORD

Voor imposant briefpapier komt Zaansch Bord van papiermolen De Schoolmeester uit Westzaan het meest in aanmerking, ook al zit er een lichte verkleuring in het midden van het velletje op A4 formaat en zijn de randen rafelig. Paradoxaal genoeg zijn beide eigenschappen een uiting van deftigheid.

De verkleuring komt doordat het papier over een lijn te drogen heeft gehangen en de rafelranden zijn ontstaan doordat het papier zo traag met hamers en messen uit de pulp is gemaakt dat de vezels niet dezelfde kant op (looprichting) zijn geslingerd. Dat maakt de structuur stevig.

De Schoolmeester uit 1692 is een van de langzaamste machinale papiermakers ter wereld en in elk geval de laatste papiermolen die op windenergie werkt. Dat de vellen niet alleen wit, maar ook lichtgekleurd (grijs, blauw en bruin) kunnen zijn, komt door de grondstof. Worden er bijvoorbeeld oude overalls of spijkerbroeken verwerkt, dan wordt het papier blauw. Nadeel van het Zaansch Bord is dat ook de dunste variant vrij dik is en alleen in grote enveloppen kan worden verzonden, want vouwen is uit den boze. Een velletje kost 1,50 euro.

(Overgenomen uit de Volkskrant van 17 december 2005)

De Schoolmeester

ANNA CATHARINA VIS – HONIG (1906 – 2006)

Op 8 maart 2006 overleed Annie Vis – Honig onverwacht. De vorige avond vond thuiszorg haar gekleed op bed. De ambulance bracht haar direct naar het ziekenhuis waar ze de volgende ochtend overleed.

De week ervoor nog was ik bij haar en memoreerden we het feit dat ze dit jaar 100 jaar zou worden! Tot het laatst was ze altijd opgewekt en steeds zeer geïnteresseerd. Haar gehoor was wel iets minder maar haar geheugen was nog prima. Ze was zeer tevreden in haar huis waar ze genoot van het zicht op de Zaan en op de molen De Zoeker.

Als dochter van Coenraad Honig en Cornelia de Jager werd ze op 26 november 1906 geboren op Lagedijk 90, een huis tussen weg en Zaan ‘op’ Zaandijk. Enige huizen verderop - Lagedijk 100

- woonde de twee jaar oudere Jacob Vis, zoon van Jacob Cornelis Vis en Titia Honig. U raad het al, het werd een stel en ze trouwden op 26 mei 1932. Het werd het vierde echtpaar Vis – Honig te Zaandijk! Haar schoonouders en twee dochters van het echtpaar Honig – Honig, ook met een Zaandijker Vis (Gerbrand Vis Gz en Jacob Vis Cz) getrouwd, gingen hen voor. In feite allemaal niet zo verwonderlijk. Neeltje Mulder, echtgenote van Jacob Honig Jansz Junior, schreef een alleraardigst boekje ‘Uit den goeden ouden tijd’, waarin ze schrijft : “De namen der voornaamste families waren in mijn jeugd hoofdzakelijk Vis, Honig, Breet en De Jager.’ En in die tijd trouwde men veelal met iemand uit het dorp.

Haar man – ereburger van Zaandijk – heeft, zoals bekend, met Dirk Vis VIS A SAANDYK geschreven. In het bestuur van de ‘Stichting Familie Vis van Zaandijk’ vormde dit koppel de ijzeren tandem. Bestuursvergaderingen vonden steevast bij Jaap en Annie plaats, zelfs nog lange tijd na het overlijden van Jaap.

Bij alle reünies was Annie aanwezig. Alleen van de laatste – nog geen jaar geleden, 28 mei 2005 te Enkhuizen – zag ze op het laatste moment af. Met het overlijden van haar man verdween de laatste mannelijke Vis, met haar overlijden is de laatste mevrouw Vis uit het dorp Zaandijk verdwenen. 14 Maart vond de uitvaartplechtigheid en in de dienst van 19 maart in de Vermaning van de Doopsgezinde Gemeente van Koog-Zaandijk en Westzaan – waarvan ze haar hele leven lid is geweest – is ze herdacht.

We zullen haar missen. Dank voor alles wat zij voor de Stichting betekend heeft.

Jaap Kuyt

VUGHT

Op zaterdag 6 februari 1943 was ik al drie weken niet naar college geweest, want steeds ging het gerucht dat de Duitsers invallen zouden doen in de universiteiten om studenten op te pakken voor werk in Duitsland.

Die zaterdagochtend had ik een college van professor Langeveld over pedagogiek, dat ik vrijwillig en uit interesse volgde. Daar wilde ik graag heen, want, dacht ik, in het weekend zal er wel niets gebeuren. Ik ging die ochtend op weg naar de Ag-

nietenkapel, waar dat college was, na twee dunne sneetjes brood te hebben gegeten. Meer was er op dat ogenblik niet.

Aangekomen bij de Agnietenkapel zag alles er rustig uit, maar het college was nog maar net begonnen of we hoorden zware laarzen op de houten trap die naar boven voerde, waar het college in een klein achterzaaltje werd gegeven.

In de nacht voorafgaand aan die zaterdag was generaal Seyffardt vermoord, een prominent helper

van de Duitsers, die op het punt stond gemachtigde voor het Nederlands Legioen te worden. Het oppakken van studenten was een represaille vanwege die moord.

De meisjes moesten tegen de ene muur staan, de twee jongens, toevallig allebei oud-leerlingen van de Rijks HBS in Velsen, tegen de tegenoverliggende muur. De meisjes werden vrijgelaten en de twee jongens werden in een overvalwagen naar de Euterpestraat gebracht, waar al meer studenten aanwezig waren. Vandaar werden we per trein naar het concentratiekamp Vught vervoerd, dat destijds in aanbouw was. Van eten was daar voorlopig geen sprake. Het heeft 48 uur geduurd voor we wat kregen en dat zal wel een niet al te appetijtelijke aardappelsoep geweest zijn.

De eerste nacht heb ik daar niet veel geslapen – de britsen waren driehoog -, want er was gedreigd dat er als represaille een student het leven zou moeten laten.

In het totaal waren er 600 studenten opgepakt uit Noord- en Zuid-Holland, Utecht en Wageningen, want de Duitsers moeten gedacht hebben, dat dat ook in Utrecht lag.

Na een week werd het regiem wat milder, maar het eten bleef slecht. De leiding over de studenten-

barak was in handen van een wat oudere feldweibel die we al spoedig “Opa” noemden.

Mijn ouders hadden uit de krant moeten vernemen wat er met mij gebeurd was. En mijn vader heeft toen zo spoedig mogelijk contact gezocht met de dominee in Vught, zodat hij zeker wist waar ik was. Langs deze weg kreeg ik na enkele weken een pakketje van thuis. Via arbeiders die toen aan het concentratiekamp werkten, kon ik een briefje aan mijn ouders sturen, vermomd als sigaret.

Op den duur was het redelijk leefbaar in de barak met 600 studenten. We konden naar de kapper. Eén van de studenten, Oepkes uit Ameland, had een schaar van thuis laten komen en hij kreeg het nodige werk als kapper. Een oudere student leerde ons wat Zweeds. En er werden nogal eens moppen verteld om de verveling te verdrijven.

Op den duur kregen we zelfs de indruk dat de Duitsers ons studenten probeerden te paaien. Het verblijf in Vught heeft zes weken geduurd. Daarna werden we plotseling vrijgelaten en ik weet nog heel goed hoe vrij ik mij toen voelde in de trein op weg naar huis.

Piet Vis

Deze foto is op 1 januari 1925 gemaakt door mijn vader, Jan Albert Vis Pz., op het Zaanerf van Lagedijk 120, waar toentertijd Hajo Vis en Käthy Vis – Engel met hun gezin woonden.

Op de foto staan alle achterkleinkinderen van Hajo Vis Jz (Cid) die er op dat moment waren. Alleen Miep (Marie Antoinette) ontbreekt. Zij is op 20 oktober 1924 geboren en dus nog niet in staat er bij te zijn. Later zijn er nog vier achterkleinkinderen geboren.

De oudste jongens staan achter de bank : vlnr Frans Johan Vis (1918) en Jan Hajo Vis (1914). Daarvoor staan en zitten, ook vlnr : Piet Vis (1922), Gerda Vis (1922), Pauli Vis (1923), Agaath Vis (1922) en Gerbrand Vis (1918).

PIET VIS

Erevoorzitter van de Stichting familie Vis van Zandijk

Tijdens de bestuursvergadering van 24 maart 2006 heeft Piet Vis het voorzitterschap van de Stichting Familie Vis overgedragen aan Laurens Vis Jz. Vanaf 1975 was Piet Vis bestuurslid en nadat hij in 1986 voorzitter is geworden heeft hij deze functie twintig jaar bekleed. Ook als redactielid was Piet actief en wel vanaf het 14-de mededelingen, terwijl het redactieadres sedert de 20-ste mededelingen bij hem thuis was gevestigd. Vooral de laatste jaren was Piet een belangrijke schrijver van artikelen. Vanaf deze plaats wil ik Piet dan ook heel hartelijk bedanken voor de grote inzet die hij deze jaren heeft getoond voor het wel en wee van onze Stichting. Met algemene instemming van het bestuur is Piet Vis benoemd tot Erevoorzitter van onze Stichting.

Geboren in 1922 in Zandijk heeft Piet hier zijn jeugd doorgebracht. Na zijn studie sociale geologie is hij na de oorlog zijn werkzame leven begonnen als chef van de Stichting Landverhuizing Afdeling Canada. Daarna is hij leraar aardrijkskunde geweest in plaatsen als Wassenaar en Breda, tot hij rector werd van de Rijksscholengemeenschap Professor Zeeman te Zierikzee, waar hij en zijn vrouw Tineke nog steeds wonen. Ook politiek was Piet actief; eerst als gemeenteraadslid te Breda, daarna lid van de Provinciale Staten in Brabant en van 1963 tot 1967 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Piet blijft gelukkig de vergaderingen van het bestuur bijwonen en ook samen met Anna Gosman-Vis het redacteurschap bekleden van de mededelingen.

Een ander woord van dank wil ik betuigen aan onze Penningmeester Jaap Kuijt, die onvermoeibaar vele uren van zijn tijd besteed aan onze familiegeschiedenis. Jaap is al sedert de oprichting bestuurslid en nam in 1986 het penningmeesterschap over van Jaap Vis. Jaap heeft op dit moment het archief van Dirk Vis onder zijn beheer en heeft het archief van zo'n twee strekkende meter geïnventariseerd; een enorme klus.

Op gedegen en nauwkeurige wijze beheert hij voorts de penningen van de stichting en deze laten een gezond beeld zien.

In de vorige bestuursvergadering is nagedacht over de manier waarop dit archief zo goed moge-

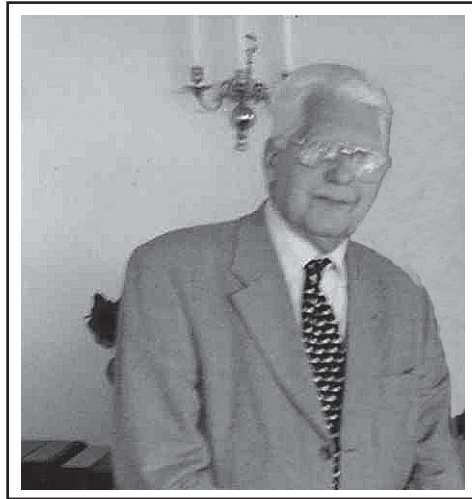
lijk bewaard kan blijven voor het nageslacht. De echte archiefstukken zijn naar onze mening uiteindelijk het beste op zijn plaats in het gemeentearchief van Zaanstad. Eventuele waardevolle zaken kunnen mogelijk een plaats krijgen in het Zaanse Museum, maar zolang het archief in eigen kring bewerking is, vormt het een geweldige bron van informatie. Onderdelen hiervan zullen worden beschreven om te publiceren in de mededelingen. Het archief van de tak Heyme Vis (Zaandam en Wormerveer) is verspreid aanwezig bij ondermeer Gerlag Vis, Menno Vis en Laurens Vis Jz. Daarnaast bevindt zich sedert de jaren '50 van de vorige eeuw een gedeelte in het Gemeentearchief van Amsterdam, onder de naam Goedkoop -Vis. (inventarisnummer 300) De inventaris is te bekijken via de Internetsite van het gemeentearchief Amsterdam.

Als nieuw bestuurslid is toetreden Burt Dave Vis, zoon van Menno Vis en Alida Klasina van der Ben. Burt Dave woont in Zaandam, zodat weer een echte Zaanse lid is geworden van het bestuur.

Met mijn aantreden is een oud gebruik weer aktueel geworden. Hoewel de naam Laurens niet veel voor komt is dient er onderscheid gemaakt te worden tussen Laurens Vis Jz. en Laurens Vis Gz. Zelf stam ik af van de tak Heyme Vis en Albert Vis (1801-1848), die zich in 1821 vestigde in Wormerveer en daar de eerste rijstpeller werd in de Zaanstreek. Ik werd in 1949 geboren in Wormerveer als tweede zoon van Jan Vis Albz. (1919-1998) en Alida Catharina Duyvis (1923-2001). Haar grootvader Hendrik Boekenooen (1863-1933) trouwde met Jacoba Cornelia Vis (1869-1946), zodat ook de Zandijkse kant mij niet onbekend is. Mijn jeugd bracht ik tot mijn 20-ste jaar door in en rondom de Zaan, waar wij woonden in pakhuis Riga aan de Veerdijk te Wormer, recht tegenover de Marktstraat van Wormerveer.

In het bestuur is het plan opgevat om in het najaar van 2007 weer een familiebijeenkomst te houden, dit keer in Wormerveer. Wij houden U op de hoogte van de verdere activiteiten.

Laurens Vis Jzn.

PIET VIS (1922 – 2006)

Op 2 mei overleed Piet Vis, iets meer dan een maand nadat hij het voorzitterschap van de Stichting Familie Vis van Zaanwijk had overgedragen. Zoals elders in de Vis A Vis al is vermeld werd Piet tijdens die bestuursvergadering met algemene instemming benoemd tot Erevoorzitter van onze stichting, maar wij konden niet vermoeden dat dit erevoorzitterschap voor hem zo kort heeft geduurd. Twintig jaar was hij onze voorzitter en tot op de laatste dag van zijn leven heeft Piet zich intensief met de activiteiten van de stichting bezig gehouden. Dit laatste nummer getuigt daarvan en werd nog geheel door hem samengesteld, waarbij ook het merendeel van de artikelen door hem werden geschreven. Hij bleef zich inzetten om ook dit nummer gedrukt en verzonden te krijgen. Deze volhardendheid en zijn doorzettingsvermogen kenmerkten hem ten volle. Hij leidde de bestuursvergaderingen met vaste hand en deze duurden nooit lang. De taken werden verdeeld, en veel kwam op zijn schouders terecht.

Bij het terugtrekken van Piet was een toepasselijk cadeau bedacht dat zeker zijn interesse zou hebben: het net verschenen boek "Ontheemde Zaanse Molens". Het is het complete overzicht van industriemolens uit de Zaanstreek, die door een voortgaande industrialisatie en de opkomst van de stoommachine aan de Zaan overbodig waren geworden, maar die elders in Nederland werden herbouwd en een tweede leven kregen. Het was inderdaad een toepasselijk boek, want Piet bleek het zelf al gekocht te hebben. In dit nummer inspireerde het hem tot het schrijven over de pelmolen "Het Vette Schaap". Een vergelijking met Piet en deze molens gaat wel een beetje op. Hij groeide op

in Zaanwijk, waar zijn familie zich al generaties lang bezig hield met de handel in papier, toen een belangrijk Zaanse export product door de vele papiermolens in vooral in Wormerveer en Zaanwijk. Tot zijn 10-de jaar woonde Piet aan de Zaan, waarna zijn ouders verhuisden naar Beverwijk. In dit nummer doet hij nog verslag van zijn onvrijwillige reis naar Vught in 1943. Na zes weken werd hij vrijgelaten, maar later nogmaals opgepakt en gedwongen in Duitsland te werk gesteld zoals hij beschreef in Nr. 45. Hij maakte daar barre en onzekere tijden door, met niets meer dan de kleren die hij aanhad. Met een andere knaap kreeg hij toestemming om voor zijn hele barak kleren op te halen in Nederland die werden verzameld in Utrecht. Hij voelde zich verplicht de kleren zelf af te leveren om zijn lotgenoten niet in de steek te laten. Maar de familie Ooms kon hem overtuigen om bij hen onder te duiken, terwijl zij ervoor zorgden dat de kleren in Utrecht werden afgeleverd.

Na de oorlog bracht zijn beroep als leraar hem naar plaatsen als Wassenaar, Breda en tenslotte Zierikzee, waar hij rector werd van de scholengemeenschap Professor Zeeman. Dus ook een beetje ontheemd, maar zijn belangstelling voor de Zaanstreek was onverminderd, getuige zijn langdurige bestuurschap van onze stichting en zijn artikelen over de Zaanstreek en zijn familie. Hij legde vast wat hij van belang achtte en wat wordt vastgelegd blijft bewaard. Piet heeft daaraan een ruime bijdrage geleverd en zal op die wijze bij ons voortleven. Wij danken hem voor zijn grote inzet gedurende al die jaren voor het wel en wee van onze Stichting.

Laurens Vis Jzn.

Mutatie op de genealogische staat van Jacob Vis en zijn nageslacht

---

- CIVaabc Ir. Karel Ferdinand Valken, echtgenoot van L.C. Valken – Vis, is overleden 12 november 2005 te Aerdenhout
- CIVaea Anna Catharina Vis – Honig, weduwe van J.Vis JCzn, is overleden 8 maart te Zaandam..
- CIVdcbbad Dorothea Tineke José Hoogslag is geboren 15 maart 1999 te Singapore, dochter van Ir. Wytze Jan Christiaan Hoogslag, electrotechnisch ingenieur, en Femia Alida Tijssen, neanatologe.
- CIVdcbbe Jeanne Veronika Hoogslag M.A.R.C.A, illustrator, trouwt 4 december 1998 in Vaassen Prof. David Scot Garcia Meredith, geboren 15 augustus 1951 te Londen, zoon van Ronald Earnest Meredith en Stella Hyans. Uit dit huwelijk twee kinderen:
CIVdcbbea Sarah Amena Meredith, geb. 8 februari 1999 te Amsterdam.
CIVdcbbbeb Rowan Penelope Meredith geb. 14 mei 2001 te Amsterdam.
- Correcties:
- CIVdcbbc Dr. Pieter Anthony Marinus Hoogslag is Drs. P.A.M. Hoogslag
CIVacbba Jan Marinus Avis moet zijn: Johan Marinus Avis.

Mutatie familie Heyme Vis (Vis II in Nederland's Patriciaat, Jaargang 1992)

- ABBIXe4 Max Henny, echtgenoot van E.C. Henny – Vis, is overleden
N.P. pag.449 op 1 april 2006 te `s Gravenhage.

STICHTING FAMILIE VIS VAN ZAANDIJK

Secretariaat: Gerlag J. Vis
Langeland 41, 1602 KC Enkhuizen

DONATIES

Voor betaling van de donaties 2006 is een acceptgirokaart bijgevoegd. Het richtbedrag blijft 15,- euro. De familieleden buiten Europa ontvangen een brief.

REDACTIE

Anna M. Gosman – Vis, Hopklaver 29, 3069 DB Rotterdam
Laurens Vis, Konijnenlaan 51, 2243 EP Wassenaar, Tel. 070 - 5118797